Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: ”Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret”, i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 224. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801176096/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

hed til Gud forbundet med Ærbødighed. Følgen af denne forkerte Definition er at man ofte forveksler Mavesurhed med Fromhed. Efter min Mening skal Gud dyrkes med sønlig Kærlighed, ikke med slaveagtig Frygt. Desuden synes jeg disse Menneskers Strenghed er malplaceret; for de gør det vanskeligere at være kristen paa en Tid hvor saa mange nye Himmelstormere gør Oprør mod Religionen, tordner løs imod Gejstligheden, prøver at underminere Troen og erobre Himlen. Denne urolige Tilstand kræver snarere Tilbageholdenhed end Strenghed. En saadan klog Tilbageholdenhed udviser den engelske Gejstlighed, og med et saadant Skjold afviser den Fjendens Angreb.

Søg ej at dæmpe ned den vilde Bakkantinde,
thi derved vil du kun end mer ophidse hende.

Jeg beder kun sjældent; for efter min Mening skal man ikke saa meget dyrke Gud ved Bønner som ved Handlinger, ved at lyde hans Bud og forbedre sin egen Maade at leve paa. Man ser Folk der beder hver Dag og synder hver Dag – det ser faktisk ud til at de fleste beder saa flittigt for at kunne synde ustraffet, eller synder saa flittigt for at kunne bede saa meget inderligere. Jeg taler ikke om Hyklerne, for deres Andægtighed er let nok at forstaa, men om den mekaniske Andægtighed hos dem der har afsat bestemte Tider til at bede og bestemte Tider til at synde. Dette har jeg længe ikke kunnet forstaa; for jeg saa at Antallet af Bønner og Salmer fordobledes sammen med Antallet af Synder, og at de to Fænomener saa at sige gik i Takt. Men nu er jeg endelig trængt til Bunds i Mysteriet, da jeg saa at nogle betragtede denne mundtlige Gudsdyrkelse som en Slags Godtgørelse de ydede Gud, eller som en Afregning med ham. Det er jo ikke særlig besværligt at bevæge Læberne, men et haardt Arbejde at tvinge sine Laster og Lyster; og saa vælger de det letteste i den Tro at man paa den Maade kan gøre sin Kristenpligt saadan saa som saa. Men saa risikerer de ganske vist